
تاریخ بدن در ادبیات

سیدمهدی زرقانی

سرشناسه : تاریخ بدن در ادبیات/سیدمهدی زرقانی...[و. گران]

مشخصات نشر : تهران:نشر سخن، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری : ۴۴۶ص.

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۲-۹۴۲-۴

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : نویسندگان سیدمهدی زرقانی، زهرا آقابابایی خوزانی، امید ایزانلو،

فاطمه جهانپور، حمید خادمی، محسن شرفایی، فرزانه فرخفر.

موضوع : بدن انسان در ادبیات

موضوع : Human body in literature :

شناسه افزوده : زرقانی، سیدمهدی، ۱۳۴۹ -

رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۷ ت ۴ ب/ ۴۰۹ PIR

رده‌بندی دیویی : ۸۳/۰۸۳

شماره کتابشناسی ملی : ۵۵۱۳۳۴۷

نشریات سخن

خیابان انقلاب، ساختمان دانشگاه،

خیابان وحید خری، شماره ۴۸

فکس: ۶۶۴۰۵۰۶۲

www.sokhanpub.net

E-mail: sokhanpub@yahoo.com

www.sokhanpublication.com

[Telegram.me/sokhanpub](https://t.me/sokhanpub)

تاریخ بدن در ادبیات

نوشته سید مهدی زرقانی

چاپ اول: ۱۳۹۸

لیتوگرافی: صدف

چاپ: مهارت

تیراژ: ۷۷۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۲-۹۴۲-۴

تلفن تماس برای تحویل کتاب در تهران و شهرستان‌ها

۶۶۹۵۳۸۰۵ و ۶۶۹۵۳۸۰۴

فروش آنلاین و پشتیبانی سایت: ۶۶۹۵۲۹۹۶

فهرست

پیشگفتار.....	۱۳
مقدمه.....	۱۵
۱. درآمد.....	۱۵
۲. ساختار کتاب.....	۱۷
فصل ۱: مبانی نظری و کلیات.....	۲۹
۱. درآمد.....	۲۹
۲. مطالعات بدن.....	۳۰
۱-۲. رویکردها و بدن‌ها.....	۳۱
۱-۱-۲. رویکرد فرهنگی - اجتماعی.....	۳۲
۲-۱-۲. رویکرد سیاسی.....	۳۵
۳-۱-۲. رویکرد جنسیتی.....	۳۷
۴-۱-۲. رویکرد فلسفی.....	۳۸
۵-۱-۲. رویکرد عرفانی.....	۳۹
۶-۱-۲. رویکرد فقهی.....	۴۰
۷-۱-۲. رویکرد متافیزیکی.....	۴۰
۸-۱-۲. رویکرد زیست‌شناسانه.....	۴۱
۹-۱-۲. رویکرد روان‌شناسانه.....	۴۲
۱۰-۱-۲. رویکرد نشانه‌شناسانه.....	۴۳
۲-۲. از بدن یکپارچه تا بدن تکه‌تکه.....	۴۴

۴۶	۳. تاریخ بدن در ادبیات
۴۹	۱-۳. مسئله دوره بندی
۵۰	۲-۳. بازنمایی بدن
۵۲	۳-۳. ژانر
۵۵	فصل ۲: بازنمایی بدن در ژانرهای پیشااسلامی
۵۵	۱. درآمد
۵۶	۲. پیکره متنی
۵۸	۳. روکردها و بدن ها در سنت زرتشتی
۵۹	۱-۲. رویکرد هستی شناسانه
۵۹	۱-۳. بدن انسان، بدن کیهان
۶۴	۲-۳. رویکرد هستی شناسانه
۶۶	۱-۲-۳. بدن انثری، بدن گیتیانه، بدن پسین
۶۹	۲-۲-۳. گفتمان پزشکی و بدن گیتیانه
۷۲	۳-۲-۳. نسبت بدن و روکردها در تقابل تا آبل
۷۵	۳-۳. رویکرد فقهی
۷۸	۴-۳. رویکرد طبقاتی
۸۱	۵-۳. رویکرد جنسیتی
۸۳	۶-۳. رویکرد زیبایی شناسانه
۸۴	۷-۳. رویکرد فانتاستیک
۸۵	۴. بدن در سنت مانوی
۹۳	فصل ۳: بازنمایی بدن در ژانرهای عربی
۹۳	۱. درآمد
۹۴	۲. پیکره متنی
۹۵	۳. رویکردها و بدن ها
۹۵	۱-۳. رویکرد زیبایی شناسانه
۹۵	۱-۱-۳. در دوره جاهلی
۹۸	۲-۱-۳. در دوره اموی

۱۰۱	۳-۱-۳. در دوره عباسی
۱۰۳	۲-۳. رویکرد جنسیتی
۱۰۴	۱-۲-۳. کلیشه‌های جنسیتی و فرآیند جابه‌جایی
۱۱۰	۲-۲-۳. معشوق مذکر و حذف بدن
۱۱۳	۳-۳. رویکرد طبقاتی
۱۱۴	۱-۳-۳. بدن رئیس
۱۱۷	۲-۳-۳. بدن جنگاور
۱۲۳	فصل ۴: بازنمایی بدن در ژانرهای علم‌الجمالی
۱۲۳	۱. درآمد
۱۲۴	۲. پیکره متنی
۱۲۷	۳. علم‌الجمال
۱۲۸	۴. معیارهای جمال
۱۲۸	۱-۴. تصویری در تاریکی
۱۳۰	۲-۴. آمیختگی شاخصه‌ها
۱۳۵	۵. رویکردها و بدن‌ها
۱۳۵	۱-۵. رویکرد زیبایی‌شناسانه
۱۴۱	۲-۵. رویکرد غریزی
۱۴۷	۳-۵. رویکرد طبقاتی
۱۵۵	فصل ۵: بازنمایی بدن در ژانرهای عاشقانه
۱۵۵	۱. درآمد
۱۵۶	۲. پیکره متنی
۱۵۹	۳. رویکردها و بدن‌ها
۱۵۹	۱-۳. رویکرد ایدئولوژیک
۱۶۳	۱-۱-۳. تحلیل استعاره‌های بدنی
۱۶۶	۲-۳. رویکرد سیاسی
۱۶۸	۳-۳. رویکرد جنسیتی
۱۷۳	۴-۳. دو عشق، دو بدن

فصل ۶: بازنمایی بدن در ژانر هجو

- ۱۹۱..... ۱. درآمد
- ۱۹۱..... ۲. پیکره متنی
- ۱۹۲..... ۳. رویکردها و بدن‌ها
- ۱۹۳..... ۱-۳. رویکرد جمال‌شناسانه
- ۱۹۳..... ۲-۳. رویکرد اروتیک
- ۲۰۰..... ۳-۳. رویکرد جنسیت‌گرا

فصل ۷: بازنمایی بدن در ژانر حماسی

- ۲۰۷..... ۱. درآمد
- ۲۰۷..... ۲. پیکره متنی
- ۲۰۸..... ۳. رویکردها و بدن‌ها
- ۲۰۹..... ۱-۳. رویکرد سیاسی
- ۲۰۹..... ۱-۱-۳. دو بدن شاه در حماسه‌های ملی
- ۲۱۶..... ۲-۱-۳. دو بدن شاه در حماسه‌های مذهبی و تاریخی
- ۲۱۹..... ۳-۱-۳. دو بدن پهلوان در حماسه‌های ملی
- ۲۲۵..... ۴-۱-۳. بدن پهلوان در حماسه‌های مذهبی
- ۲۲۷..... ۵-۱-۳. بدن انبوه توده
- ۲۲۹..... ۲-۳. رویکرد متافیزیکی
- ۲۳۱..... ۳-۳. رویکرد جنسیتی
- ۲۳۱..... ۱-۳-۳. بدن زن جنگجو
- ۲۳۵..... ۲-۳-۳. بدن زن معشوقه / همسر
- ۲۴۰..... ۳-۳-۳. بدن زن سیاست‌مدار
- ۲۴۲..... ۴-۳. رویکرد اقتصادی
- ۲۴۳..... ۵-۳. رویکرد فانتاستیک

فصل ۸: بازنمایی بدن در ژانر کلام

- ۲۴۹..... ۱. درآمد
- ۲۴۹..... ۲. پیکره متنی
- ۲۵۰.....

۲۵۱	۳. رویکردها و بدن‌ها
۲۵۲	۱-۳. رویکرد وجودشناسانه
۲۵۲	۱-۱-۳. بدن انسان، بدن کیهان
۲۵۴	۲-۱-۳. آناتومی ایدئولوژیک بدن
۲۵۸	۳-۱-۳. بدن جسمانی، بدن نورانی
۲۶۱	۴-۱-۳. بدن اصلی، بدن فرعی
۲۶۳	۵-۱-۳. بدن و اسماءالله
۲۶۳	۱-۳. دگرگانه‌های هم‌طراز
۲۶۴	۱-۱-۳. روح و بدن
۲۶۸	۶-۱-۳. نفس و بدن
۲۷۱	۷-۱-۳. دوگانگی نام از
۲۷۲	۲-۳. رویکرد کارکردگرایی
۲۷۷	۳-۳. رویکرد متافیزیکی
۲۷۷	۱-۳-۳. زنده در گور
۲۷۹	۲-۳-۳. بدن‌های فانتاستیک
۲۸۶	۳-۳-۳. بدن خدا
۲۹۵	فصل ۹: بازنمایی بدن در ژانرهای عرفانی
۲۹۵	۱. درآمد
۲۹۶	۲. پیکره متنی
۲۹۷	۳. رویکردها و بدن‌ها
۲۹۷	۱-۳. رویکرد هستی‌شناسانه
۳۰۲	۱-۱-۳. دو بدن متقارن
۳۰۴	۲-۱-۳. تقابل دوگانه
۳۰۸	۲-۳. رویکرد سیاسی-اجتماعی
۳۰۸	۱-۲-۳. بدن کنترل شده و منضبط
۳۱۶	۲-۲-۳. از بدن ملامتی تا بدن عصیانگر
۳۲۱	۳-۲-۳. بدن مجنون
۳۲۶	۴-۲-۳. بدن شطاح

۳۲۸	۳-۳. رویکرد متافیزیکی
۳۲۸	۳-۳-۱. بدن کرامت‌مند
۳۳۱	۳-۳-۲. بدن قدیس
۳۳۹	۳-۴. رویکرد جنسیتی
۳۳۹	۳-۴-۱. تبیض جنسیتی
۳۴۲	۳-۴-۲. بدنمندی معشوق ازلی
۳۴۷	۳-۴-۳. بدنمندی معشوق زمینی

فصل ۱۰: با‌نمایی بدن در نگاره‌های دوره اسلامی

۳۵۷	۱۰-۱. مقدمه
۳۵۸	۲. منبع‌شناسی
۳۵۹	۳. تلفیق سنت و نوآوری
۳۶۱	۴. مکاتب نگارگری در ایران
۳۶۴	۵. رویکردها و نگاره‌ها
۳۶۵	۵-۱. رویکرد زیبایی‌شناختی
۳۶۵	۵-۱-۱. بدن پوشیده، بدن عریان
۳۶۸	۵-۱-۲. بدن زیبا
۳۷۴	۵-۱-۳. زیبایی و قدرت
۳۷۷	۵-۲. رویکرد جنسیتی
۳۷۷	۵-۲-۱. غیبت بدن مؤنث
۳۷۸	۵-۲-۲. بدن فاقد هویت جنسی
۳۸۳	۵-۲-۳. معشوق مذکر
۳۸۴	۵-۲-۴. کلیشه‌های جنسیتی
۳۸۹	۵-۳. رویکرد طبقاتی
۳۹۴	۵-۴. رویکرد متافیزیکی

نگاره‌ها و مرقعه‌ها

۴۳۳	نمایه
-----	-------

پیشگفتار

کتاب حاضر را این پژوهشی گروهی و بینارشته‌ای است. غیر از نویسندگانی که نامشان در پشت جلد آمده، باید از کسانی یاد کنیم که بدون همیاری آن‌ها این تحقیق به انجام نمی‌رسید. از دانشجویان گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد تشکر می‌کنیم که در استخراج آیات به من (زرقانی) کمک کردند. متأسفانه در این مجال آنکه فرصت نیست که نام یکایک آن‌ها را ذکر کنیم و مجبوریم به یادی و تشکری از این عزیزان بسنده کنیم. از دوست بزرگووارم، علیرضا نیکویی، استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه گیلان، تشکر می‌کنم که در شکل‌گیری ایده نوشتن این کتاب نقش داشت. در طول مسیر نیز پیوسته از نظراتش بهره می‌بردم. از آقای مهندس محمدکاظم کاظمی بابت صفحه‌آرایی کتاب قدردانی می‌کنیم و از خانم اعظم نیک‌خواه فاردقی که متن را از منظر ویراستاری ادبی مطالعه و اصلاح کردند. نیز بر خود لازم می‌دانم از دارکنان نشر سخن و به‌خصوص جناب آقای علی‌اصغر علمی تشکر کنیم که کتاب را در صورتی پسندیده و مقبول به پیشگاه خوانندگان فرهیخته ارائه دادند.

این پژوهش سرآغاز و «درآمدی» است بر «تاریخ بدن در ادبیات» که دامنه‌ای بسیار گسترده دارد. در انتظار روزی هستیم که به همت پژوهشگران، صورت کامل آن نوشته شود؛ تاریخی که نه تنها در مطالعات ادبی محوریت دارد؛ بلکه محققان دیگر حوزه‌های علوم انسانی نیز از آن بهره‌ها خواهند برد. ما تمام تلاشمان را

به کار خواهیم بست تا اثری پاکیزه، خواندنی و علمی را به پیشگاه خوانندگان محترم ارائه دهیم. با وجود این، پژوهش حاضر مانند هر نوشته دیگری خالی از کاستی‌هایی نیست؛ کاستی‌هایی که ما خود بر بخشی از آن‌ها واقفیم؛ اما در شرایط فعلی امکان برطرف کردن آن‌ها برایمان فراهم نیست. در عین حال، مشتاق شنیدن پیشنهادها و نظرات منتقدان و خوانندگان محترم هستیم و پیشاپیش از حسن نظر و عنایت آن‌ها قدردانی می‌کنیم.

زمستان ۱۳۹۷

نویسندگان